

**Blomstrende sommerminner og syltetøykveld v/ foreningens medlemmer.
Mandag 9. januar på Mule Varde. Referent: Christian Kortner.**

22 personer møtte fram til årets første møte på Mule Varde. Møteleder var freidig nok til å starte og viste bilder fra en tur til Öland i mai 2016. Dette var å betrakte som en oppvarming til sommerens ukestur til Gotland selv om en del av blomstene som ble vist neppe er å finne i juni på Gotland. Neste ut var Jan Erik Tangen som hadde valgt ut bilder hvor ikke blomster dominerte. Mange utsøkte bilder av landskap, fugler og dyr ble vist. Flotte nærbilder av dyr og fugler som ikke er dagligdags å fange på foto som forskjellige rovfugler og mår. Tilslutt viste Magne Langerød bilder fra en tur til Kreta sist vår. En utrolig orkiderikdom men også mange andre for oss eksotiske planter. Etter bildene ble det servert deltakernes egenproduserte syltetøy og med Magnes vafler og innkjøpt loff gikk det ned på høykant. Hjemmelaget hylleblomstsaft stod også på bordet.

**Alaska, likt og ulikt v/ Reidar Elven.
Torsdag 26. januar på Mule Varde. Referent: Bjørn Erik Halvorsen.**

28 personer hadde møtt opp på Mule Varde for å bli med på en rundtur i Alaska med Reidar Elven. Hans mange besøk i Alaska, sammen med studenter, var en del år tilbake i tid, slik at vi måtte finne fram gamle lysbilde-framvisere til denne kvelden. Det ble en fantastisk kveld med flotte bilder, fantastisk natur, stor planterikdom og en dyktig foredragsholder. Reidar tok oss med til en rekke steder i Alaska, fra kyst til fjell, fra syd-siden til eskimo-bosetninger i nordvest, fra frodige kystområder til skogsområder og tørrbakkeflora bak fjellkjedene. Flere ganger kom de i kontakt med ferske bjørnespor. Vi fikk også innblikk i noe kultur, det villmarkslivet som de ble en del av. Det vil føre for langt å gå inn på det mangfoldet av planter som ble vist denne kvelden i dette referatet. Noen kjente planter, noen kjente planteslekter, men i hovedsak fikk vi se en rekke arter som var ukjente for de fleste.

**Årsmøteforedrag. v/ Bjørn Erik Halvorsen.
Fredag 24. februar på Dag Bondeheim. Referat: Christian Kortner**

Etter årsmøtet var turen kommet til årsmøteforedraget og her viste Bjørn Erik bilder fra en tur i NBFs regi til Dolomittene 20 – 27. juni 2016 med Øystein Ruden som turlleder. Bildene hadde både Bjørn Erik selv og Trond Risdal tatt. Dolomittene ligger i Nord-Italia i det området som kalles Syd-Tirol og er en del av Alpene. Berggrunnen her er alt vesentlig kalkstein, noe som borger for en rik flora. Det er høye fjell her med topper over 3000 meter. Selv om området ligger i Italia snakker de fleste her tysk. Turfølgert bodde i Alta Badia, som er et kjent skisted og hadde dagsutflukter herfra med biler. Vi fikk se bilder av mange arter (og slekter) som ikke finnes her hos oss, men også noen hjemlige fjellplanter og noen arter som mange kjenner igjen fra Öland og Gotland. Blant de mer eksotiske nevner vi edelweiss *Leontopodium alpinum*, rødkurle *Nigritella rubra* og djevlskralle *Physoplexis comosa*, en nær slekting til vadderot. Takk til Bjørn Erik for interessant foredrag.

«Jeg velger meg».

Mandag 13. mars på Mule Varde. Referent: Christian Kortner.

25 personer møtte fram til det tradisjonelle ”Jeg velger meg”-møtet på Mule Varde.

Først ut var Anne Vinorum som fortalte og viste bilder fra Færøyene.

Her var det litt for enhver smak; natur, dyre og planteliv, geologi, kultur og språk.

At alle disse øyene er vulkanske og bygd opp av basaltlag dannet for 50-60 mill. år siden var det sikkert ikke alle som visste.

Milde vintrer og kjølige somrer med mye nedbør gjør at øyene er veldig grønne, men det er ikke spesielt artsrikt. Fuglelivet derimot er preget av store kolonier med sjøfugl her langt ute i havet.

Deretter viste Trond Risdal bilder fra to turer til Tenerife, den siste nå i 2017.

Her er det meget artsrikt og med mengder av endeme arter som bare finnes på Tenerife og eventuelt de andre øyene som danner Kanariøyene. Topografien er mest variert her på Tenerife takket være Teide som med sine 3718 m.o.h. er det klart høyeste fjellet.

Kanariøyene er også av vulkansk opphav. Spesielt kan nevnes slekten *Aeonium* som er en slags busk/tre-voksende takløk med mange arter og tilsvarende også slekten *Echium* (ormehode) med noen veldig spektakulære arter.

Takk til begge for interessante innlegg.

Moser v/ Torbjørn Høitomt.

Mandag 3. april på Midt-Telemark Landbrukskontor. Referent: Christian Kortner.

19 personer møtte fram på Gvarv til vinterens siste innemøte.

Torbjørn Høitomt er biolog med spesialkompetanse på moser og er også formann i moseklubben i NBF. Han tok oss med på en reise i mosenes verden og med blick for moser som har en spesiell tilknytning til Telemark.

Norge er en ”stormakt” når det gjelder moser, med ca. 1100 mosearter, ca. 700 i Telemark. Dette skyldes våre varierte naturtyper og langstrakte land med alt fra fuktig til tørt og temperert til arktisk/alpint klima.

Mosene deles normalt inn i bladmoser, levermoser og nålkapselmoser og kan spore sine aner tilbake ca. 420 millioner år. De kan formere seg kjønnet med sporer eller ukjønnet med grokorn eller avrevne biter. Moser har ikke røtter men en slags festeorgan. De tar derfor opp vann og næringsstoffer direkte gjennom plantens overflate. De tåler lang uttørking og lange perioder uten vekst. Et konkret eksempel var en mose som hadde ligget under is i 400 år og som vokste videre når isen forsvant.

Tilslutt kom Torbjørn inn på enkelte arter med et spesielt forhold til Telemark som for eksempel den meget sjeldne oreblæremose *Frullania oekesiana* som har sin hovedutbredelse akkurat her. En annen art er knoppskruemose *Barbula crocea* som har en sørlig utbredelse, ikke funnet i Nord-Europa bortsett fra et funn i Eidanger i 1895. Gjenfunnet i 2016!

Det er fortsatt mye ugjørt i å kartlegge moser så det er bare å komme seg ut. Siden mange arter bare kan identifiseres sikkert gjennom stereolupe/mikroskop så er det en nødvendighet å ha tilgang til dette.

Finnmark v/ Bård Haugsrud.

Mandag 9. oktober på Mule Varde. Referent: Bjørn Erik Halvorsen.

27 personer hadde møtt opp på Mule Varde for å bli med på en rundtur i Øst-Finnmark med Bård Haugsrud. Sammen med 3 andre ivrige botanikere hadde han sommeren 2017 vært på en 10 dagers kartleggingsrunde i fastlands-Norges mest nordøstlige deler.

Forut for turen hadde de jobbet med kart, gamle rapporter, Naturbase og andre kilder på nettet. Mange av de stedene de besøkte, var aldri kartlagt botanisk tidligere. Vi fikk i tillegg til botaniske godbiter høre om landskap, kultur og episoder de kom bort i.

De startet langs grensa mot Russland, der vi for eksempel fikk se ishavsstjerneblom *Stellaria humifusa*, russemjelt *Oxytropis campestris sordida* og finnmarksnökkeblom *Primula nutans finmarchia*. Via Bugøynes beveget de seg mot Vardø og Persfjorden. Vi fikk for eksempel se finnmarkssvineblom *Tephrosieris integrifolia* og kalkarve *Arenaria pseudofrigida*. De var deretter 3 døgn ved Tana bru med finnstjerneblom *Stellaria fennica* og lappøyentrøst *Euphrasia salisburgensis*. Ved Polmak fikk vi se tatarsmelle *Silene tatarica* og dufttelg *Dryopteris fragrans* ble vist ved Utsjoki (i Finland). Tana-området kunne ellers by på tanatimian *Thymus serpyllum tanaënsis*, før rundreisen ble avsluttet via Nesseby og Munkelv. Det var en rekke andre spennende arter som ble vist, men et slikt referat må begrense seg til et utvalg av karplantene.

Røddlisteseminar / artskarlegging i Seljord v/ Hanna Bjørngaas og Helene Lind Jensen.

Onsdag 1. november på Midt-Telemark Landbrukscenter, Gvarv.

Referent: Christian Kortner.

23 personer møtte fram på Gvarv til høstens andre innemøte.

Denne kvelden hadde vi fått Hanna Bjørngaas og Helene Lind Jensen fra SABIMA til å holde en orientering om SABIMA generelt og om røddlistefestivalen i Seljord i sommer.

Hanna er botaniker og Helene er entomolog (insektseksperter).

SABIMA (Samarbeidsrådet for biologisk mangfold) er en paraplyorganisasjon for de biologiske foreningene i Norge, pr i dag ni foreninger, hvorav Norsk Botanisk Forening er en. Totalt utgjør dette en medlemsmasse på ca. 20000.

SABIMA jobber med å stanse tap av naturmangfold i Norge og er derfor opptatt av kartlegging med spesiell vekt på hva som truer naturtyper og artsmangfoldet.

Av totalt ca. 44000 registrerte arter i Norge befinner 4438 arter seg på den norske røddlista. Røddlista er delt inn i flere kategorier hvor de som er truet er delt inn i 3, CR – kritisk truet, EN- sterkt truet og VU – sårbar. Kriteriene for dette fører for langt å gå inn på her men kan for eksempel hentes på internett. Å havne på røddlista betyr ikke nødvendigvis at en art er veldig sjelden, det kan også være at arten fortsatt er relativt vanlig men at det er registrert en betydelig bestandsnedgang over et antall år.

Telemark ligger som nr. 2 på listen over norske fylker med flest røddlistete arter. Dette skyldes nok vesentlig at vi har en veldig variert natur fra kyst til høyfjell med mange ulike biotoper og ulike lokalklimatiske forhold som igjen gir høyt artsmangfold.

Røddlistefestivalen i Seljord i sommer samlet 45 deltakere og fokuserte på kartlegging av kulturlandskap hvor områdene i Seljord, Hjordal og Svartdal er spesielt utvalgte.

Kulturlandskap kommer høyt opp på listen over naturtyper med flest røddlistete arter.

Dette er en truet naturtype som har vært under sterk endring siste 50-60 år som følge av endrete driftsformer i landbruket, nedlegging av seterbruk ++.

Spesielt interessant er bestandene av pollinerende insekter som er så viktige for mange plantearter, inkludert mange av våre vanligste nytteplanter. Insekter er også en viktig

byggestein i næringskjeden som føde for en mengde fugler og dyr. Vi regner ca. 2000 arter av pollinerende insekter i Norge, ikke bare bier og humler, men også sommerfugler og ulike typer av fluer og biller er på denne listen.

I Seljord var det eksperter på det meste fra planter, moser, lav og sopp til insekter, fugler og dyr. Totalt ble 1037 arter registrert hvorav 36 er på rødlista. Detaljert oversikt over hva som ble funnet finnes ved å gå inn på artsobservasjoner.

På møtet ble det også fokusert på den såkalte svartelista som er arter av planter og dyr som truer stedegne arter og mangfoldet i norsk natur. Oppfordringen her er at vi som botanisk forening sikkert kan hjelpe for eksempel kommunene med tiltak som kan fjerne eller begrense utbredelsen av uønskete planter.

Tusen takk til Hanna og Helene for en interessant kveld!

Julemøte med bilder fra sommerekursjonen.

Fredag 1. desember på Sundjordet IF klubbhus. Referent: Esther Broch.

Årets julemøte kunne blitt mer spennende enn vanlig. Kontaktpersonen med nøkkel møtte ikke opp som avtalt. Etter 45 min og mange telefoner fikk Åse endelig kontakt med et medlem med nøkkel som bodde i nabolaget. Det hele startet jo da litt hektisk for kvartetten som stod for arrangementet. Gløggen rakk likevel å bli varm og gjestene strømmet til med kaker og lefser. Det kom deltakere fra Vestfold, Østfold, Aust Agder, Akershus og Telemark. Alltid imponert over deltakelsen som telte til 32. Christian, Bjørn Erik og Magne viste bilder bilder fra sommerekursjonen vår på Gotland og gjensynet fra engene med orkideer var flott. Vi takker for frammøte og for året som gikk.